

1. Actuele ontwikkelingen in 2018

Bestuursamenstelling

Het Bestuur van de Stichting Het R.C. Maagdenhuis bestaat eind 2018 uit vijf leden. In 2018 nam het Bestuur afscheid van mevr. mr. P.Ch. Klein Bog. Zij is acht jaar lid geweest van het Bestuur, waarvan zes jaar als penningmeester en is voorts actief geweest in de giftencommissie buitenland. Het Bestuur is verheugd dat de heer R.Piera in het verslagjaar kon worden benoemd tot bestuurslid, na een kennismakingsperiode van een jaar.

Missie

Het Maagdenhuis richt zich op versterking van kansen van kwetsbare groepen. De primaire doelgroepen zijn van oudsher jongeren en ouderen. In de huidige praktijk worden ook veel projecten gesteund, die gericht zijn op empowerment en ontwikkelingskansen van kwetsbare mensen. De projecten die ondersteund worden zijn bij voorkeur op initiatief van de betrokkenen zelf tot stand gekomen.

Onze geografische werkgebieden waren in 2018: Nederland, het Caribisch deel van het Koninkrijk, Senegal, Togo, Suriname en (in ontwikkeling) Marokko.

Rond de keuze van de geografische werkgebieden, is onze visie, dat er een verband moet zijn tussen de landen, waarin Het Maagdenhuis werkzaam is en de samenstelling van de bevolking in Nederland. In dit streven -dat wij aanduiden als 'de Ontmoeting'- hopen wij persoonlijke betrokkenheid en samenwerking te stimuleren tussen mensen in de landen van herkomst en de Nederlandse bevolking. Deze visie heeft geleid tot de keuze van Suriname als focusland (2015) en de huidige verkenningen in Marokko, als mogelijk werkgebied. Ook de afbouw van activiteiten in Senegal en Togo in de periode tot eind 2019 is een gevolg van deze visie.

Het Maagdenhuis is een breed fonds met een beperkt budget. Gezien de vele passende aanvragen van goede kwaliteit zouden wij het budget volstrekt verantwoord in een veelvoud kunnen besteden. Al vele jaren wijzen wij 75% van de aanvragen af, een hoog percentage, dat aanspoort tot versterking van de focus.

Die focus brengen we in toenemende mate aan door niet alleen de keuze voor bepaalde geografische werkgebieden en doelgroepen, maar ook door de introductie van programma's met een thematische focus.

Zowel buiten als binnen Nederland richten wij ons steeds meer op kleine initiatieven, die zich vaak qua organisatie nog in een pioniersfase bevinden. Daardoor neemt meerjarige samenwerking met projecten een steeds belangrijker deel van onze aandacht en ons budget in, zowel in Nederland als in de focuslanden. Dat is waardevol, omdat we als fonds in een langere verbintenis zoveel meer kunnen bieden dan alleen geldelijke steun.

De aandacht voor langere verbintenissen heeft natuurlijk de keerzijde, dat er minder projecten kunnen worden bediend.

Voornoemde overwegingen vormden de basis voor het besluit anno 2015 in ons werkgebied Nederland te starten met programmatisch werken en de ruimte voor de reguliere spontane aanvragen flink te beperken. Aldus werd besloten voor de periode van drie jaar (2017 – 2019) maximaal € 1.350.000 uit het giftenbudget vrij te maken voor de realisering van een viertal programma's.

Deze programma's hebben betrekking op:

- aandacht voor trauma's bij vluchtelingen en asielzoekers;
- educatie voor jongere vluchtelingen en asielzoekers;
- initiatieven van jongeren, komend vanuit een achterstandsituatie, om voor zichzelf kansen te creëren en hun netwerk te versterken;
- versterken van netwerken 'onder de radar' voor ouderen die in een isolement leven.

In 2018 zijn alle programma's in uitvoering. Samenwerking met andere fondsen en met vertegenwoordigers van het maatschappelijk veld krijgt daarbij veel ruimte. De voorbereiding van het nieuwe beleid, zoals de uitwerking van de thema's, de werving en selectie van aanvragen en na toekenning ook de projectbegeleiding, liggen bij de programmacommissies. In deze commissies zijn ook andere fondsen vertegenwoordigd, die tevens bijdragen door cofinanciering.

We beschrijven verderop in dit verslag welke vorderingen met het programmatisch werken in 2018 zijn gemaakt. In dit jaarverslag rapporteren wij ook over de besteding van het reguliere giftenbudget. Voor het eerst zijn de effecten van de sterkere focus merkbaar: het aantal reguliere aanvragen is in Nederland gedaald en er worden relatief meer aanvragen toegekend (zie par. 3).

2. Onze positie als fonds in de samenleving

Venster op de samenleving

Fondsen worden zich steeds meer bewust van de impact van hun werk en hun maatschappelijke positie. Het Maagdenhuis wil daar een actieve bijdrage aan leveren. De keuze om programmatisch te werken houdt direct verband met deze bewustwording. Samenwerking tussen fondsen is nodig om de huidige maatschappelijke vraagstukken te doorgronden. We proberen, onder meer in de programma's, de buitenwereld meer naar binnen te halen om daarmee meer input te krijgen en grotere betrokkenheid.

Deze open houding naar de samenleving heeft ook gevolgen voor onze interne organisatie. Medio 2018 hebben wij per werkgebied landenteams gevormd, waarin ook het veld wordt vertegenwoordigd. Deze landenteams zijn direct betrokken bij de begeleiding van en communicatie met projecten, in binnen- en buitenland. Ook hebben de landenteams een belangrijk aandeel in de besluitvorming over kleine en middelgrote giften (tot en met € 25.000).

Tegelijkertijd zijn de beide giftencommissies (Nederland en buitenland) samengevoegd. Hiermee wordt het dwarsverband tussen de verschillende werkgebieden versterkt en ontstaat meer ruimte voor reflectie op beleid en uitvoering. Daarnaast neemt de giftencommissie ook besluiten over grote donaties, na advies van het landenteam.

Uit voornoemde keuzes komt naar voren, dat wij veel investeren in het contact met de projecten. Niet alleen op de formele 'momenten' zoals tijdens de aanvraagprocedure, de risico- en context-analyse en rapportage, maar ook in de contacten tussendoor, na goedkeuring en zelfs na voltooiing van een project. Idealiter zouden die ontmoetingen ook voor een deel op locatie plaatsvinden. In de afgelopen vijftien jaar is in onze buitenlandse werkgebieden gebleken hoe waardevol die ontmoetingen steeds weer zijn. Het biedt de mensen in de projecten bemoediging, klankbord en erkenning voor hun soms moeilijke werk. Het is onze opvatting, dat die immateriële ondersteuning een groot deel van de 'impact' van ons werk uitmaakt.

Fondsen en bureaucratie

De impact van het werk van fondsen kan geremd worden door een overmaat aan procesbeheersing en bureaucratie rond de behandeling van aanvragen. De zorg voor goede besteding en verantwoording van giften kan soms doorschieten. Er bestaat zoiets als een autonoom mechanisme,

waarin de aanvrager steeds meer academisch geformuleerde projectplannen opstelt en het fonds zichzelf overtreft in steeds kritischer vragen.

Dit vraag en antwoordspel willen we terugbrengen tot het noodzakelijke. Primair gaat het bij een aanvraag om kennismaking met elkaar en met de idee. Voor die eerste contacten zullen we steeds vaker vragen om slechts een kort memo, een vijfminutenpresentatie en een korte gedachtewisseling. Alleen die presentaties, die een goede kans maken, worden gevraagd het plan nader uit te werken.

We zien ook elders in de fondsenwereld een streven om de impact van de ondersteuning te vergroten. Dit leidt tot meer aandacht voor immateriële ondersteuning door advies, inschakelen van externe begeleiding en uitwisseling tussen projecten. Onder de titel 'funding plus' is een bewustwording aan het ontstaan, dat fondsen niet alleen gericht moeten zijn op uitvoering van projecten, maar ook op het voortbestaan van het gedachtegoed, wat vaak samenhangt met de overleving van de uitvoerende organisatie na beëindiging van het project. De praktijk van fondsenwerving kost jonge organisaties vaak heel veel aandacht, tijd en energie door de onzekerheid over het voortbestaan. Op dit punt is er nog veel te doen: veel kleine organisaties 'projectiseren' zichzelf. Zij geven dan voorrang aan activiteiten, waar fondsen mee kunnen worden geworven. Dat kan een administratieve vondst zijn om geld te werven (het als project formuleren van in beginsel reguliere activiteiten). Maar financiële overleving kan ook oneigenlijke inhoudelijke sturing veroorzaken, zoals te snelle groei of keuzes voor doelen, die beter 'liggen' in de fondsenwerving.

De discussie over de projectcarrousel is in de fondsenwereld nog steeds actueel. Is het goed, dat fondsen zo inzetten op vernieuwing? Zou er niet meer aandacht moeten zijn voor de duurzaamheid van ondersteunde organisaties en ook door fondsen moeten worden bijgedragen aan overhead? Dit geldt eens te meer nu steeds vaker relatief nieuwe en kleine projectorganisaties worden ondersteund (vooral door de toename van vrijwilligerswerk), in plaats van de reguliere grote instellingen op het gebied van welzijn en zorg. Zouden we wellicht moeten overwegen om kleine organisaties een bedrag te geven voor de ontwikkeling van een aanvraag, zodat de tijd die daarmee gemoeid is niet afgenomen wordt van de kerntaken?

Voor het Maagdenhuis is de lijn voor de komende jaren, dat we doorgaan met aandacht voor de relatievorming met de aanvragers. Binnen de programma's hebben we heel goede ervaringen (en reacties van aanvragers) met de kennismaking en eerste selectie via pitches en korte aanmeldingen. We zijn voornemens een proef uit te zetten om deze werkwijze voor reguliere aanvragen toe te passen.

3. Het giftenbeleid in 2018, de actualiteit

Het giftenbeleid in 2018, de actualiteit in Nederland: de vorderingen rond de vier programma's

Het giftenbeleid binnen Nederland wordt voor een groot deel met programma's ingevuld. In de periode, waarin we onze thema's kozen, werd de actualiteit bepaald door de toestroom van grote groepen vluchtelingen naar ons land. Een groot aantal samenwerkende fondsen wilde zich niet onbetuigd laten inzake de actuele maatschappelijke problematiek en besloot een zestal werkgroepen op te richten, verdeeld over de volgende subthema's: sociale activering & arbeidstoeleiding, beeldvorming, traumaverwerking & gezondheid, taal & educatie, internationaal en kleine initiatieven. Het Maagdenhuis heeft al jaren affiniteit met vluchtelingen en zeker ook met mensen zonder status. Het lag dus voor de hand om bij de themakeuze van de programma's rekening te houden met de vluchtelingenproblematiek. De samenwerking tussen fondsen leidde tot drie concrete programma's. Het Maagdenhuis neemt deel aan Trauma's en Gezondheid bij vluchtelingen en asielzoekers (als mede initiator en belangrijke financier) en Vluchtelingen & Educatie (als coördinator). Bij het derde programma (Kleine Initiatieven, Wijdoenmee.nu) is het Maagdenhuis slechts cofinancier.

Trauma en Gezondheid

Het eerste programma betreft de psychische gevolgen die nieuwkomers kunnen overhouden aan hun verblijf in crisisgebieden, opvangkampen en de vluchtroute daarna. Dit programma is een samenwerking met de Stichting FEMI, die de coördinatie op zich heeft genomen, en de commissie Projecten in Nederland van de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR).

In de aanloop naar dit programma zijn verschillende expertmeetings gehouden. Door te luisteren naar de mensen in het veld werd al snel duidelijk welke hiaten er waren in het overheidsbeleid inzake de problematiek van vluchtelingen en traumaverwerking. Zo blijkt er veel behoefte te zijn aan preventieve psychosociale hulpverlening in een vroeg stadium. Immers vluchtelingen moeten niet alleen herstellen van de uitputting van hun vlucht en leren omgaan met de verliezen en het doorgemaakte leed, zij moeten tegelijkertijd een nieuw leven opbouwen in een vreemde omgeving. Dat vraagt veerkracht en aanpassingsvermogen. Vroege signalering van potentiële, niet hanteerbare problemen bij getraumatiseerde mensen voorkomt dat zij om die reden in het medisch circuit terecht komen.

Na de expertmeetings heeft de werkgroep een stimuleringsprogramma geschreven en een oproep voor aanvragen uitgezet bij een honderdtal ons bekende relevante maatschappelijke organisaties. Desgevraagd hebben 38 initiatieven zich aangemeld middels een korte projectschets. De opzet van dit programma was alleen die initiatieven, die werkelijk kansrijk waren, te vragen om hun projectplan uit te werken. Bij die selectie is opnieuw een vertegenwoordiging van het veld betrokken. Uiteindelijk hebben 7 projecten in februari 2017 door de drie fondsen goedkeuring gekregen voor de financiering. In dit programma is in de periode 2017-2019, met inbegrip van beleidsondersteuning, in totaal € 583.342 besteed. Het Maagdenhuis droeg € 423.342 bij. Voorts is er (peildatum ultimo 2018) nog een bedrag aan vrijval te verrekenen tussen de drie fondsen (€ 54.464). Daarmee is het gehele programmabudget voor dit thema voor de periode 2017-2019 vastgelegd.

Eind 2018 waren de meeste projecten nog in uitvoering. Leden van de programmawerkgroep volgen de projecten intensief en zijn tenminste tweemaal bij elk project op bezoek geweest. Bij vijf van de zeven projecten is het duidelijk, dat zij succesvol zijn en met name veel soelaas bieden voor jonge vluchtelingen, in het bijzonder de AMV'ers (alleenstaande jongeren). Bij één van de projecten (De Kindertelefoon) is er inmiddels zekerheid, dat de zeer succesvolle werkvorm wordt opgenomen in de reguliere activiteiten en structurele begroting.

Het zesde project rond vroegsignalering en verbetering van de toeleiding naar gespecialiseerde zorg (ASKV/ARQ) heeft niet tot concrete proefprojecten geleid. Psychische hulp aan mensen zonder verblijfsvergunning kent vele obstakels (gebrekkige regelgeving, onduidelijke en ontoereikende financiering, hindernissen in de samenwerking binnen de keten).

Vooraf waren de risico's van dit project duidelijk, maar we hebben het project toch gesteund vanwege de grote humanitaire betekenis. De resultaten van dit project liggen op het terrein van agendering en beïnvloeding van het beleid van de Dienst Centrale Opvang Asielzoekers (COA) en de zorgverzekeraar voor asielzoekers (Arts & Zorg) en een sterk verbeterde samenwerking met gemeenten, met name met Amsterdam. De belangrijkste resultaten zijn:

- Arts & Zorg heeft een landelijk programma uitgezet voor 'veerkracht'- trainingen voor volwassen vluchtelingen. Deze trainingen dragen bij aan vroeg-signalering en toeleiding naar zorg.
- De COA heeft aan de zorgverzekeraar opdracht gegeven een plan te ontwikkelen voor een betere organisatie van de GGZ keten voor asielzoekers.
- Er ontstaat onderlinge samenwerking tussen de geïsoleerd werkende gezondheidsdiensten in AZC's. Daardoor wordt bijvoorbeeld overdracht van patiëntgegevens mogelijk (asielzoekers hebben tijdens hun aanvraagprocedure geen overdraagbaar medisch dossier).

Een tweede project, waarin de ambities moeten worden bijgesteld, is sterk innovatief en betreft de introductie van een in Nederland onbekende groepsgewijze interventie, gericht op alleenstaande jongere nieuwkomers. De werving van deelnemende scholen verloopt traag, mede doordat jongeren uit bepaalde culturen hebben afgehaakt. Na overleg met de werkgroep zijn de verantwoordelijkheden m.b.t. de projectleiding tussen de samenwerkingspartners herverdeeld. Er zijn afspraken gemaakt voor een inhaalslag en budgettaire neutraliteit. Niettemin bevindt dit project zich nog steeds in een impasse.

Binnen het programma Trauma en Gezondheid neemt het project Zorgcafé een bijzondere plaats in. Tijdens de voorbereidingen voor het programma raakte de werkgroep er van overtuigd, dat nieuwkomers een informele plek missen, waar zij informatie kunnen krijgen over het Nederlandse zorgsysteem en gezondheidsvoorlichting en waar zij zich veilig voelen om desgewenst hun persoonlijke vragen te stellen of een luisterend oor te vinden. De werkgroep nodigde in het programmadocument maatschappelijke organisaties uit op dit onderwerp met voorstellen te komen. De hoop is, dat -vaak via een praktische hulpvraag- het vertrouwen ontstaat en mensen hun achterliggende problemen durven te benoemen en daardoor in contact kunnen komen met een laagdrempelige psychosociale ondersteuning. De pilot is ontwikkeld door Dokters van de Wereld samen met het Rode Kruis en is gestart op twee locaties buiten de AZC's in Amsterdam en Nijmegen (in eerste instantie was het de bedoeling om het Zorgcafé te starten in de azc's, maar het COA gaf hiervoor geen toestemming). Wegens het succes is de pilot in 2018 verlengd middels een extra subsidie binnen dit programma. Voor volgende jaren heeft Dokters van de Wereld de ambitie uitgesproken om het Zorgcafé op te nemen in haar reguliere activiteiten. De werkgroep is met de directie van DvdW in overleg, hoe deze ambitie te realiseren, zonder steun van de fondsen die in dit programma samenwerkten.

Vluchtelingen en Educatie

De visie en themakeuze binnen dit programma is vastgelegd in het document Stimuleringsprogramma Vluchtelingen & Educatie (2016). Het is het resultaat van een literatuurstudie en serie consultatiegesprekken met diverse experts in het brede veld van educatie & vluchtelingen, zoals LOWAN¹, Vluchtelingenwerk Nederland, het UAF², Pharos, de Maatschappelijke Alliantie en diverse personen die het veld goed kennen. Er is een programmawerkgroep gevormd, waarin alle fondsen die hebben bijgedragen aan de financiering zijn vertegenwoordigd. Aan de financiering van dit programma dragen bij: Ars Donandi, Boschhuysen, Eleven Floowers, Fundatie van de Santheuvel Sobbe, Janivo, Kansfonds, Loglijn, Projecten In Nederland, Het R.C. Maagdenhuis en een niet nader te noemen fonds.

Het programma is gericht op jonge nieuwkomers van circa 12 tot circa 23 jaar. Het beoogt initiatieven te steunen rond het onderwijs aan nieuwkomers, zoals de toegang tot onderwijs en specifieke begeleiding rond nieuwkomersproblemen binnen de school, maar ook sociale ontplooiing en netwerkvorming van jonge nieuwkomers buiten de school.

Op basis van deze thema's werd eind 2016 bij een honderdtal voor de doelgroep werkzame organisaties een oproep geplaatst voor indiening van een eenvoudige projectschets, die invulling zou kunnen geven aan de doelen van het programma. Van de 67 projectschetsen die aldus werden ingediend werd in een trapsgewijze selectie, waarbij een adviescommissie met externe deskundigen

¹ Lowan ondersteunt de scholen die het Eerste Opvangonderwijs aan nieuwkomers verzorgen in zowel het Primair- als het Voortgezet Onderwijs.

² Oorspronkelijke naam: Universitair Asiel Fonds. Deze Stichting steunt hoger opgeleide vluchtelingen bij hun studie en het vinden van een baan op niveau. Het UAF is de oudste vluchtelingenorganisatie in Nederland. Sinds 2017 ondersteunt UAF ook een klein aantal MBO-studenten voor de hogere opleidingsniveau's (MBO-3 en 4).

werd ingeschakeld, uiteindelijk aan twaalf organisaties gevraagd hun project te komen presenteren. Uiteindelijk werden daaruit negen projecten gekozen om uit te laten voeren.

Parallel aan de selectieprocedure bleef de werkgroep in gesprek met UAF om aan te dringen op de ontwikkeling van een leerwerktraject op de lagere MBO-niveau's (MBO 1 en 2). Dit resulteerde in een specifieke kappersopleiding, waardoor het totaal binnen dit programma op 10 projecten komt. De meeste projecten zijn in de loop van 2018 afgerond, vrijwel alle succesvol. Één project moest worden stilgelegd.

De werkgroep heeft uit haar midden 'projectvoogden' benoemd: werkgroep-leden die verantwoordelijk zijn voor de monitoring. Elk project werd tenminste één maal op locatie bezocht en er zijn periodiek gesprekken gevoerd met de projectverantwoordelijken. De projectvoogden volgen de projecten kritisch, zodat indien nodig, kan worden bijgestuurd.

In dit programma is in de periode 2017-2018, met inbegrip van programmasecretariaat, in totaal € 343.912 besteed. Het overgrote deel van de middelen werd via een centrale kas aan de projecten uitbetaald.

Het Maagdenhuis droeg € 73.912 bij. Voorts is er nog een bedrag aan vrijval te verrekenen tussen de fondsen, of her te bestemmen (€ 22.625). Door de samenwerking met zoveel andere fondsen, bleef het financiële aandeel van het Maagdenhuis beperkt. Er zijn nog voldoende middelen beschikbaar voor een tweede ronde binnen dit programma in 2019 en verder.

Gevoed door de ervaringen uit de eerste ronde van dit programma, heeft de werkgroep in 2018 veel tijd besteed aan de vraag of een tweede ronde haalbaar en wenselijk is. Een overweging daarbij is geweest, dat er in de eerste ronde weliswaar nuttige projecten zijn gesteund, maar dat de beoogde missie van het programma rond accumulatie van kennis, innovatie en verspreiding niet bereikbaar bleek. De gesteunde projecten, hoe nuttig ook, hebben in meerderheid weinig uitstraling buiten de locaties waar de projecten werden uitgevoerd en zullen slechts in enkele gevallen leiden tot een merkbare en duurzame cultuurverandering of omslag in de werkwijze. In een tweede ronde zou men kunnen kiezen voor een tijdelijke voortzetting van deze projecten of herhaling op andere locaties. De werkgroep heeft ook onderzocht of een geheel andere invulling van het programma wenselijk is. Daartoe zijn twee expertmeetings gehouden in 2018 om te peilen wat de huidige stand van zaken in het nieuwkomersonderwijs is en welke knelpunten er zijn. Dit leidde tot de keuze van de werkgroep om in een tweede ronde het perspectief te kiezen van leerkrachten in het nieuwkomersonderwijs. Daarmee richt de tweede ronde van het programma zich op versterking van hun onderlinge kennisuitwisseling en ondersteuning van projecten en innovaties, die uit de praktijk voortkomen. Tegen het einde van 2018 was het plan, hoe deze samenwerking vorm te geven, gereed. In samenwerking met LOWAN zullen de netwerken van leerkrachten in het nieuwkomersonderwijs worden uitgebreid en versterkt en zal een experimenteel projectenbudget worden ingesteld, waarmee deze netwerken innovaties kunnen uitvoeren.

Deze samenwerking met LOWAN zal, bij goede resultaten, een periode van drie jaar omvatten. Voorts zullen in de tweede ronde enkele projecten uit de eerste ronde een subsidie voor voortzetting krijgen.

Eind 2018 werd duidelijk, dat er bij de samenwerkende fondsen in dit programma veel draagvlak is voor deze keuzes. Ook voor de tweede ronde (2019-2021) is een financiering van circa € 350.000 beschikbaar gesteld.

Initiatieven van jongeren

Ook in de voorbereiding van ons derde programma, voor jongeren die niet meekomen in het onderwijssysteem en/of zich hier niet thuis voelen, zijn vele gesprekken gevoerd met het veld, bilateraal of in de vorm van expertmeetings. Het programma wil stimuleren dat jongeren zich ontwikkelen door iets waartoe zij zélf initiatief nemen, in plaats van dat zij kansen 'krijgen' en vervolgens deze wel of niet 'nemen'.

Doel is verbreding van het (informele) netwerk en het wereldbeeld van jongeren, waarin de ontmoeting van jongeren met anderen wordt gestimuleerd.

In 2017 zijn twee rondes uitgezet met een oproep voor initiatieven. Uit de 33 inzendingen zijn na een schriftelijke selectie, pitches en beoordeling van uitgewerkte plannen, slechts 6 initiatieven voor ondersteuning overgebleven.

Evaluerend over de eerste twee rondes in het jongerenprogramma, zien wij dat vijf mooie initiatieven mogelijk zijn gemaakt. Bij een project, waarvan we hoge verwachtingen hadden, bleek het werven en behouden van deelnemers onoverkomelijk lastig. Het project wilde jongeren, die in een uitzichtloze situatie verkeren, uit hun neerwaartse spiraal halen door een programma aan te bieden waarin zij leren hoe je ondernemer zou kunnen worden. Het aanbod met workshops, individuele begeleiding, sport, bedrijfsbezoeken en het uitvoeren van een gezamenlijk project, was indrukwekkend. De doorlooptijd van 6 maanden bleek voor alle twaalf jongeren, die hebben deelgenomen, te lang. Het project moet als mislukt worden beschouwd, maar heeft de initiatiefnemer wel wat geleerd en kan mogelijk leiden tot vervolgpunten en herkansingen.

Terugkijkend op de eerste twee jaar, zien we dat er weinig daadwerkelijk passende initiatieven werden gevonden. Ook zijn een aantal initiatieven die veelbelovend leken in een latere fase 'afgevalen'. Wij hebben gemerkt dat het in de praktijk lastig is om jongeren zelf de regie over hun project te laten houden. Toch is die eigen regie nadrukkelijk een doelstelling van het programma. In de praktijk bleken begeleidende organisaties zich zo verantwoordelijk te voelen voor het eindresultaat, dat zij gaandeweg de leiding over een project overnamen. Bij sommige initiatieven kwam dit pas in een latere fase in de selectieprocedure, bij indienen van het projectplan (ná de pitches), tot uiting. Voor de programmacommissie is die praktijk een goede les geweest. Het is wellicht ook wat hoog gegrepen om van de jongeren te vragen een voorstel in te dienen voor een initiatief, terwijl ze eigenlijk nog niet precies weten hoe dit te moeten doen en waar de organisatie op de achtergrond dient te blijven.

Zo is bij de programmacommissie het idee ontstaan om in de derde ronde (gepland in 2019) een element toe te voegen in de vorm van een kort en leuk workshopprogramma, waarin jongeren de kans krijgen om hun idee te ontwikkelen. Startpunt blijft wel dat de jongeren in de uitvoering van hun initiatief ondersteund worden door een organisatie in hun leefomgeving/buurt, waar zij reeds een band mee hebben. Tijdens de workshop zullen alle deelnemende jongeren bij elkaar komen en kennismaken en vervolgens getraind worden in projectmanagementvaardigheden.

In dit programma is in de periode 2017-2018, met inbegrip van programmasecretariaat in totaal € 172.465 besteed. Het Maagdenhuis droeg € 137.465 bij. De samenwerkende 3 fondsen (Weeshuis der Doopsgezinden, VTW en Stichting Talud) hebben € 35.000 cofinanciering bijgedragen. Er zijn nog voldoende middelen beschikbaar voor een derde ronde binnen dit programma in 2019 en verder.

Ouderenprogramma

Het vierde programma voor ouderen heeft als titel 'netwerken onder de radar'. In dit programma richten wij ons op ouderen, die buiten beeld blijven bij zorg en welzijn. Een deel van deze mensen redt zich wel, al dan niet met steun van familie en mantelzorgers. Een onbekend, maar vermoedelijk aanzienlijk aantal kwetsbare ouderen redt het eigenlijk niet. Wij zoeken in het nieuwe programma initiatieven, die op een bijzondere wijze contact (proberen) te leggen met deze ouderen 'buiten beeld'. In 2018 zijn we verder gegaan met veldonderzoek. Tot nu toe zijn circa 35 van deze bijzondere projecten bezocht. In november 2017 heeft de commissie het programmadocument gepubliceerd. Het programma omvat de volgende thema's, waarin wederkerigheid het centrale element is: maatschappelijke inzet in groepsverband en je vrijwillig inzetten voor de ander.

- Steunen van kleine lokale netwerken die op een informele manier ouderen bij elkaar brengen in een sfeer van vertrouwelijkheid en huiselijkheid.

Er kan concrete informatie over bijvoorbeeld welzijn, zorg of financiën gedeeld worden, maar het kan ook gaan om samenzijn en ontspanning. In het eerste jaar van dit stimuleringsprogramma richten we ons vooral op bestaande netwerken, beluisteren we ervaringen en versterken initiatieven naar behoefte. Ook in het ondersteunen van vervolgcacties is voorzien. Aandachtsgebieden zijn Amsterdam, Utrecht en de krimpgebieden in het noordoosten van het land.

- De tweede lijn is gericht op de versterking van de positie van oudere migranten in Amsterdam, waarbij nauw wordt samengewerkt met de Stichting WoonSaem. Het plan is om een 'cohort-project' te starten: er wordt contact gelegd met 25 oudere migranten die complexe problemen hebben en tussen de wal en het schip raken. Voor deze mensen wordt binnen een netwerk van personen en organisaties begeleiding en hulp op maat gezocht. We hopen zo ook een beter beeld te krijgen van de onvoorziene problemen, waar mensen in een crisis tegenaan lopen. Het is in dit kader ook van belang dat er veel contacten worden onderhouden met diverse zelforganisaties.

Ter uitwerking van deze thema's proberen we aan te sluiten bij netwerken of personen, die meer contact (kunnen) leggen met ouderen 'onder de radar'. In dat verband zijn wij geïnteresseerd in het concept 'Welzijn op recept'. Een groeiend aantal huisartsen werken met dit concept en er zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd met veelbelovende resultaten. Huisartsen krijgen bij een deel van hun patiënten te maken met vragen die niet medisch zijn (somatisch onverklaarde lichamelijke klachten) en duiden op problemen van psychosociale aard. Met Welzijn op recept kan de huisarts in plaats van of in aanvulling op zijn medische diagnose, doorverwijzen naar sociale of psychosociale begeleiding. Met een 'welzijnsrecept' legt hij de verbinding met een 'welzijnscoach' voor verdere begeleiding en verbinding met de sociale leefomgeving. Tot dusverre wordt Welzijn op Recept vooral voorgeschreven aan mensen, die nog redelijk zelfredzaam zijn en die na enige 'duwtjes en steuntjes in de rug' weer maatschappelijk gaan deelnemen.

In het kader van ons ouderenprogramma ontwikkelen wij een pilot waarmee de meest kwetsbare ouderen worden bereikt. Daarvoor zijn enige aanpassingen en aanvullingen in de bestaande werkvorm Welzijn op Recept nodig. Het gaat om

- ouderen met zeer weinig contacten, die hun geïsoleerde leefstijl vertalen in hulpvaardig en hulpafwijzend gedrag (en daardoor ook zelden de huisarts spreken);
- ouderen met een hoge frequentie van huisarts bezoek, waarbij er geen somatische verklaring voor de klachten bekend is en waarbij een belangrijke psychosociale problematiek mag worden verondersteld.

Genoemde pilot zal in Amsterdam en Almere in vijf tot acht praktijken worden uitgevoerd in samenwerking met ELAA³. Er wordt gestart met de hoogfrequent bezoekers van het spreekuur. In de pilot wordt extra tijd en ruimte gemaakt voor de voorlichting aan patiënten over wat Welzijn op recept inhoudt en voor de koppeling aan het welzijnstraject. Die ruimte vinden we door speciale voorlichtingsbijeenkomsten te houden voor groepjes patiënten (geclusterd rond culturele achtergrond of rond ingrijpende problemen, bijvoorbeeld rouwverwerking). De huisarts en de welzijnscoach verzorgen deze bijeenkomsten samen. Uit onderzoek is bekend, dat voor migranten voorlichting in groepsverband makkelijker toegankelijk is. In de pilot wordt rekening gehouden met wensen van ouderen, die twijfelen, meer tijd nodig hebben of de voorkeur geven aan individuele benadering, bijvoorbeeld door een aanvullend gesprek met de Praktijkondersteuner bij de Huisarts (POH). In de pilot zijn ook middelen beschikbaar voor extra begeleidingstijd door de POH, welzijnscoach of voor vervolgcactiviteiten die oudere patiënten zelf organiseren.

Voorts is in een huisartspraktijk in Oss (in één van de meest multiculturele wijken van het land) een pilot in voorbereiding, waarbij ook vanaf het begin wordt gewerkt aan het in beeld krijgen van mensen die nooit op de praktijk komen en die toch een hoog risicoprofiel hebben.

³ Eerstelijnsverleg Amsterdam Almere

In dit programma is in de periode 2017-2018, met inbegrip van programmasecretariaat in totaal € 152.242 besteed. Het Maagdenhuis droeg € 107.692 bij. De Stichting Brentano Steun is in dit programma een belangrijke cofinancier met een bijdrage van tot dusverre € 44.550. Er zijn nog voldoende middelen beschikbaar voor voortzetting van dit programma in 2019 en 2020.

Het giftenbeleid in 2018, de actualiteit in Nederland: traditionele donaties en samenwerkingsprojecten

In Nederland ondersteunen we naast kleine lokale projecten ook veel projecten en programma's vanuit een proactieve benadering, om invloed te hebben op maatschappelijke ontwikkelingen. Anno 2018 gaat het bijvoorbeeld om de eigen projecten en deelnemingen rond Thuisadministratie (weer grip op de financiën krijgen), WoonSaem (een vertrouwde leefomgeving door groepswonen), de Alliantie Kind in Gezin (om uit huisgeplaatste kinderen in een gezinsverband te laten wonen).

Binnen het op 1 januari 2015 verzelfstandigde project WoonSaem is de keuze gemaakt om de doelstelling uit te breiden met een tweede lijn. Het realiseren van woongroepen van oudere migranten blijft actueel. Na een aantal moeilijke jaren in verband met de crisis op de woningmarkt en de rol van woningcorporaties, zijn er nu weer nieuwe initiatieven voor groepen in Amsterdam en Utrecht. De tweede lijn van WoonSaem bestaat uit ondersteuning van oudere migranten in netwerkvorming in de buurt en toeleiding naar voorziening, zonder woondoelstelling. Rond deze tweede lijn is een nauwe samenwerking ontstaan met de programma 'netwerken onder de radar'.

Het project Landelijk Stimuleringsnetwerk Thuisadministratie is sinds het begin in 2006 ondergebracht bij het Maagdenhuis. Eind 2017 is dit project een zelfstandige Stichting geworden. De samenwerking blijft intensief. Inhoudelijk is de lijn van het project in 2018 ongewijzigd. Naast de vakinhoudelijke en organisatorische ondersteuning van de vrijwilligers, investeert LSTA veel in kennisontwikkeling en onderzoek en kennisverspreiding m.b.t. de samenhang van gedrag en motivatie met financiële problemen en schulden. Voorts richt het LSTA zich op praktijkversterking door regionaal overleg tussen collega-thuisadministratieprojecten en ketenpartners op gang te brengen of te intensiveren.

Het LSTA werd in 2018 gefinancierd door deelsubsidies van Adessium Foundation, Oranjefonds, Dioraphte, Maagdenhuis en Brentano. In opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zijn Humanitas, Schuldhulpmaatje, Leger des Heils, Stichting Inspraakorgaan Turken in Nederland en Stichting Samenwerkingsverband Marokkaanse Nederlanders en LSTA een samenwerking aangegaan om een landelijk platform voor versterking van vrijwillige schulddienstverlening te ontwikkelen. Parallel daaraan wordt een studie gedaan om een bekostigingsstelsel voor thuisadministratie en schulddienstverlening te ontwikkelen. Dit stelsel zou de basis moeten vormen voor de financiering van deze werksoorten door gemeenten.

Het giftenbeleid in 2018, het buitenland

Één van de leidende principes voor het buitenlandbeleid van het Maagdenhuis is, dat de lokale bevolking altijd zelf verantwoordelijk is voor de verbetering van levensomstandigheden. Hulp van buitenaf doet geen goed. Wij komen nooit met voorstellen: die zullen de mensen ter plaatse altijd aanvaarden, want wij betalen er immers voor. Het zou ondankbaar lijken om ons tegen te spreken. Daarom zijn de gesteunde projecten van het Maagdenhuis niet alleen kleinschalig, dat is dicht bij de mensen zelf, maar ook uitsluitend een samenwerking met de bevolking. We stimuleren de lokale mensen om hun ideeën om te zetten in een initiatief, hun initiatief. De stap van idee naar planvorming (als basis voor een aanvraag voor financiële ondersteuning) is moeilijk en vraagt begeleiding. Onze landenvertegenwoordigers in Togo en Senegal en adviseurs in Suriname kunnen

die begeleiding geven. In dat eigen plan wordt ook aandacht geschonken aan een goed gebruik van middelen en onderhoud.

Het voorgaande klinkt aannemelijk en eenvoudig. Toch blijft het elke westerse ontwikkelingswerker in het bloed zitten: de overtuiging, dat het project met zijn bijsturing beter zal verlopen. Ook bij het Maagdenhuis worstelen we regelmatig met het dilemma: tijdverlies accepteren, zodanig zelfs dat sommige projecten gewoon mislukken, of het stuur overnemen en daarmee het initiatief vervreemden van de lokale mensen en jezelf als buitenlander in een onmogelijk vol te houden verantwoordelijkheid plaatsen. Dat dilemma wordt des te pijnlijker, als ethische problemen spelen, rond duurzaamheid, gendervraagstukken, kinderarbeid, enz.

Met de bovenstaande parafrase, mogen we toch stellen, dat in Senegal en Togo (sinds 2003) en in Suriname (sinds 2008) een groot aantal goede projecten zijn ontstaan en zijn ondersteund door het Maagdenhuis. In Senegal en Togo gaat het om projecten in de volgende sectoren:

- landbouw- en kleinschalige economische ontwikkeling, veelal door vrouwen- groepen;
- scholing, met een focus op basis- en beroepsonderwijs. Bij scholen betreft het vaak investeringen in gebouwen, leermiddelen en veiligheid;
- ouderen, dagopvang en noodhulp;
- opvang kinderen (weeshuizen) met speciale aandacht voor zieke kinderen en thuisloze kinderen.

In Suriname concentreert de financiële ondersteuning zich op:

- ontwikkeling van ouderenzorg, gericht op zelfstandig wonende, kwetsbare ouderen; in eerste instantie in het westelijk gebied, later ook mogelijk elders in het land
- ontwikkelingskansen van kinderen uit het binnenland door beter onderwijs in hun directe omgeving of door betere mogelijkheden om dit onderwijs in de stad te volgen (internaten);
- bijzondere, min of meer losstaande projecten ten behoeve van zieke kinderen of kinderen met ernstige beperkingen, voortijdige schoolverlaters, daklozen, tienermoeders, slachtoffers huiselijk geweld.

Samenwerking met fondsen

Naast de intensieve samenwerking met andere fondsen binnen de programma's, kennen we ook bij de reguliere giften een goede samenwerking met andere fondsen en maatschappelijke organisaties. Dit geldt zowel voor het buitenland als in eigen land.

Bijzondere vermelding verdient de in 2002 geformaliseerde samenwerking met de Stichting Brentano⁴. Dit fonds stelt ons jaarlijks een giftenbudget ter beschikking, thans € 400.000.

Voor ouderenprojecten in Nederland werd sinds 2004 ook samengewerkt met het Nationaal Ouderenfonds, maar deze samenwerking is begin 2018 beëindigd. Dit fonds wil geen projecten van derden meer ondersteunen en richt zich nu uitsluitend op eigen initiatieven.

Sinds 2016 heeft Het Maagdenhuis gesprekken gevoerd met delegaties van het Centrum Ontmoeting der Volkeren. Deze organisatie is bijna zeventig jaar actief geweest in kleinschalige ontwikkelings-samenwerking en opvang van ontheemden in eigen land. De nog levende leden van deze groep zochten een passende bestemming voor het door hen bijeengebrachte vermogen. Op 5 juli 2018 werd dit vermogen officieel overgedragen aan het Maagdenhuis. Dit budget (vooralnog is € 100.000 per jaar besteedbaar) zal worden ingezet voor de toekomst in ons land van nieuwkomers en ongedocumenteerden, kansen voor jongeren zonder opleiding en projecten in het buitenland buiten focuslanden.

⁴ Stichting R.C. Burger Oude Mannenhuis "Brentano Steun des Ouderdoms"

In december 2018 werd door een schenking van de Stichtingen Vredenburg en Theresia Spijker een fonds op naam gesticht: het Theresia Spijkerfonds. Dit fonds richt zich op ouderen in de metropool regio Amsterdam. Vooralsnog is € 75.000 per jaar besteedbaar.

En tenslotte werd in december 2018 een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de Stichting Marie Louise. Deze samenwerking omvat een delegatie van besluitvorming aan de giftencommissie van het Maagdenhuis. Besteedbaar is hier een budget van € 100.000 per jaar. Het fonds is gericht op veerkracht en zelfregie specifiek bij armoede en schulden. Ook worden projecten gesteund rond het zelfstandig wonen van kwetsbare groepen en informele netwerken en nabijheid .

Naast voornoemde structurele samenwerking, werkte Het Maagdenhuis ook in 2018 voor reguliere giften, op projectbasis samen met incidentele cofinanciers voor een bedrag van € 162.616. In 2018 kwam daar de eerder vermelde cofinanciering in de programma's nog bij (€ 35.000).

Kwaliteit en duurzaamheid

De kwaliteitsborging van het giftenbeleid krijgt langs verschillende wegen vorm.

Ten eerste werken we in een klein aantal landen en een beperkt aantal thema's. Daardoor is er meer tijd beschikbaar voor onderzoek naar de haalbaarheid van het project, voor het inwinnen van adviezen en voor het leren kennen van de mensen achter een project en de omstandigheden. In het buitenland worden nagenoeg alle projecten voorafgaand aan de toekenning van een gift bezocht. Eenmaal in uitvoering, worden de projecten jaarlijks bezocht. In Nederland worden projecten na afloop, steekproefsgewijze geëvalueerd en we vragen ook altijd een zelfevaluatie op. Tenslotte onderhouden we met een aantal projecten na afloop nog enige jaren contact om toe te zien op het behoud van de verworven resultaten.

Het is onmiskenbaar, dat de keuze om een aantal projecten langduriger te steunen en tevens enkele grote projecten in eigen beheer uit te voeren leidt tot minder ruimte voor incidentele steun aan projecten op aanvraag. De vertrouwde charitatieve doelen zullen echter altijd deel van ons werk blijven uitmaken.

Voor een nader overzicht van onze interne organisatie, een gedetailleerde beschrijving van de donaties en een uitgebreide beschrijving van onze eigen projecten en deelnemingen raadplege men de website van Het Maagdenhuis. Deze website is rond de jaarwisseling geheel vernieuwd. Tevens stellen wij jaarlijks een jaarplan op. Deze documenten zijn na te lezen of te downloaden op onze website.

4. Giften in 2018

Zoals in Tabel 1 wordt weergegeven, werden in 2018 door het samenwerkingsverband van Het Maagdenhuis met convenantpartners Brentano Steun en andere cofinanciers € 1,83 mln. aan giften toegekend. Dat is beduidend minder dan in voorgaande jaren (2017: 2,96 mln en 2016: 2,08 mln). Deze afslanking heeft zowel structurele als incidentele oorzaken.

Structureel zijn de beëindiging van het convenant met het Nationaal Ouderenfonds per januari 2018. Hierdoor is NOF geen geldgevend fonds meer voor projecten van derden. Wel wordt op incidentele basis nog met NOF samengewerkt; NOF is daarbij een geldontvangende partner.

Eveneens structureel is de verzelfstandiging van het Landelijk Stimuleringsnetwerk

Thuisadministratie per januari 2018. LSTA is bijna 12 jaar onderdeel geweest van het Maagdenhuis en de ontvangen subsidies van derden maakten onderdeel uit van de verkregen cofinanciering.

TABEL 1 Giften toegekend via Stichting het RC Maagdenhuis in 2016 – 2018¹						
Uit budget van:	2018		2017		2016	
	Aantal	Toegekend bedrag	Aantal	Toegekend bedrag	Aantal	Toegekend bedrag
Het Maagdenhuis						
Nederland (reguliere giften)	75	€ 444.161	68	€ 475.591	75	€ 472.568
Nederland: programma's	20	€ 184.687	21	€ 501.644	0	€ 65.782
Buiten Europa	60	€ 505.192	73	€ 512.178	56	€ 613.506
Totaal Maagdenhuis	155	€ 1.134.040	162	€ 1.489.413	131	€ 1.151.856
Brentano Steun						
Nederland (reguliere giften)	43	€ 292.836	68	€ 348.552	65	€ 295.632
Nederland: programma's	16	€ 44.550	0	€ 0	0	€ 0
Buiten Europa	16	€ 149.996	13	€ 138.645	12	€ 149.731
Totaal Brentano	75	€ 487.382	81	€ 487.197	77	€ 445.363
M.L. Frohn Fonds						
Nederland (reguliere giften)	1	€ 7.500	1	€ 5.500	0	€ 0
Nederland: programma's	0	€ 0	0	€ 0	0	€ 0
Buiten Europa	1	€ 5.000	0	€ 0	1	€ 3.030
Totaal Frohn Fonds	2	€ 12.500	1	€ 5.500	1	€ 3.030
Nationaal Ouderenfonds						
Nederland	-	€ -	43	€ 175.380	42	€ 129.845
Totaal via giften-commissies toegekend	232	€ 1.633.922	287	€ 2.157.490	251	€ 1.730.094
Via cofinanciers						
Nederland (reguliere giften)	16	€ 59.466	30	€ 276.877	28	€ 281.341
Nederland: programma's	3	€ 35.000	18	€ 430.000	0	€ 0
Buiten Europa	4	€ 103.150	8	€ 101.011	11	€ 74.103
Totaal cofinanciers	23	€ 197.616	56	€ 807.888	39	€ 355.444
Totaal toezeggingen samenwerkingsverband	255	€ 1.831.538	343	€ 2.965.378	290	€ 2.085.538

¹Betreft de oorspronkelijke toekenningen, niet gecorrigeerd voor vrijval en zonder uitvoeringskosten. Voor een budgettaire verantwoording raadplege men de jaarrekening.

Van incidentele aard is de lagere besteding voor programma's. Bij de tweede fase van het programma Educatie valt het moment van subsidietoekenning net buiten de verslagperiode (begin 2019). Ook het jongerenprogramma kent een nieuwe uitgebreide ronde toekenningen in 2019. Alleen het ouderenprogramma kende in 2018 een flinke toename van de activiteiten.

Geografische spreiding

Het Maagdenhuis heeft als beleid, dat 50% van het budget beschikbaar is voor giften in het buitenland. Door de (extra) activiteiten in de programma's binnen Nederland en eerder genoemde verschuiving van budget tussen jaren, voldoet het resultaat in 2018 voor het tweede achtereenvolgende jaar niet aan dit 50%/50% uitgangspunt.

De donaties van het Maagdenhuisbudget in het buitenland zijn in 2018 niet verder gedaald t.o.v. 2017. In het buitenland is in deze jaren een relatief laag netto-budget voor giften beschikbaar door de samenloop van uitvoeringskosten in drie bestaande focuslanden en de verkennings- en opbouwfase in Marokko. De kostendruk op het budget buitenland zal pas in 2020 afnemen door de geplande exit uit Senegal en Togo en daarmee de halvering van het aantal focuslanden. De bijdrage van cofinanciers aan giften in het buitenland bleef gehandhaafd op het hoge niveau van 2017.

Tabel 2 geeft een overzicht van de ondersteuning per land. Bij verschillende projecten werd meer dan één donatie verstrekt door fondsen die met het Maagdenhuis samenwerken. In Tabel 2 zijn deze dubbelstellingen verwijderd, zodat een zuiver beeld wordt geschetst van het werkelijk aantal gesteunde projecten.

Het beeld van de laatste jaren is, dat het budget buitenland ongeveer gelijk verdeeld wordt over de drie concentratielanden Senegal, Togo en Suriname. In 2018 zien we dat ons onderzoek of Marokko mogelijk een nieuw focusland kan worden, de eerste vruchten afwerpt.

TABEL 2: geografische verdeling van de door het Maagdenhuis en zijn cofinanciers gesteunde projecten 2016 - 2018 ²						
	2018		2017		2016	
	Aantal	Toegekend bedrag	Aantal	Toegekend bedrag	Aantal	Toegekend bedrag
Nederland (giften)	129	€ 803.963	163	€ 1.281.900	159	€ 1.179.386
Nederland (programma's)	21	€ 264.237	21	€ 931.644		€ 65.782
Nederland (sub totaal)	150	€ 1.068.200	184	€ 2.213.544	159	€ 1.245.168
Senegal	13	€ 261.589	20	€ 238.781	15	€ 288.075
Togo	27	€ 212.824	25	€ 243.042	23	€ 240.155
Suriname	26	€ 219.165	32	€ 246.511	23	€ 300.988
Marokko	6	€ 50.400	3	€ 16.500	0	€ 0
Overig	3	€ 19.360	4	€ 7.000	6	€ 11.152
Totaal toezeggingen samenwerkingsverband	225	€ 1.831.538	268	€ 2.965.378	226	€ 2.019.756

² Sommige projecten kregen steun van verschillende fondsen binnen dit samenwerkingsverband. Die dubbelstellingen door cofinanciering zijn in Tabel 2 verwijderd. In Tabel 1 gelden die dubbelstellingen wel.

Onze aanvragen

Het aantal aanvragen ligt bij Het Maagdenhuis traditioneel op een hoog niveau. Lange tijd lag het aantal ver boven de 1.000. Zo'n hoog niveau leidt tot een groot aantal afwijzingen en een grote belasting van de administratie. Een afwijzingspercentage van circa 70% is lange tijd gewoon geweest. Door een betere selectie van aanvragen 'aan de poort', de invoering van programma's in het werkgebied Nederland en striktere informatie via de website, is dit aantal gedaald naar 551 in 2018. In het algemeen zijn de ontvangen aanvragen meer passend bij ons giftenbeleid. Het toekenningspercentage loopt daardoor in Nederland op van 28 naar 34% in 2018.

TABEL 3 Ontvangen aanvragen en toekenningen Stichting het RC Maagdenhuis en samenwerkende fondsen in 2016 - 2018						
	2018		2017		2016	
	Aanvragen	Toegekend	Aanvragen	Toegekend	Aanvragen	Toegekend
Totaal ontvangen aanvragen	551		832		734	
Nederland (reguliere aanvragen)	377	129 34%	573	163 28%	622	159 26%
Nederland (programma's) ³	30	21 70%	140	21 15%	(zie 2017)	
Buiten Europa	144	75 52%	119	84 71%	112	67 60%
Toegekend door samenwerkingsverband		268 49%		268 32%		226 31%

³ Aanvragen voor programma's eind 2016 zijn vermeld onder 2017

5. Financieel overzicht

Balans per 31 december 2018 en 2017

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
ACTIVA		
Immateriële vaste activa	1	1
Materiële vaste activa	924.495	926.154
Financiële vaste activa	48.206.986	47.076.653
Totaal vaste activa	<u>49.131.482</u>	<u>48.002.808</u>
Pensioen	1.475	512
Kortlopende vorderingen	1.387.377	448.434
Liquide middelen	2.715.795	1.146.348
Totaal vlottende activa	<u>4.104.647</u>	<u>1.595.294</u>
Totaal activa	<u><u>53.236.129</u></u>	<u><u>49.598.102</u></u>
PASSIVA		
Kernvermogen	46.421.338	44.777.552
Bestemmingsfonds Theresia Spijker	2.128.391	0
Bestemmingsreserve doelstelling	176.632	-23.721
Bestemmingsreserve juridische kosten	328.083	350.513
Bestemmingsreserve financiering materiële vaste activa	924.495	926.721
Bestemmingsreserve overige fondsen	641.004	662.342
Totaal eigen vermogen	<u>50.619.943</u>	<u>46.693.407</u>
Voorzieningen	<u>362.285</u>	<u>183.348</u>
Loonheffing	30.179	40.042
Overige schulden op korte termijn	2.223.722	2.681.305
Totaal schulden op korte termijn	<u>2.253.901</u>	<u>2.721.347</u>
Totaal passiva	<u><u>53.236.129</u></u>	<u><u>49.598.102</u></u>

Waarderingsgrondslagen en verkorte toelichting op de balans

De activa en passiva zijn, voor zover niet anders is vermeld, tegen nominale waarde opgenomen. Onder nominale waarde wordt verstaan de hoofdsom die te zijner tijd bij afwikkeling van de desbetreffende post zal worden ontvangen of betaald. Zowel de aandelen als de obligaties zijn gewaardeerd tegen de koerswaarde per 31 december. Niet-gerealiseerde resultaten m.b.t. beleggingen worden geboekt als resultaat.

Materiële vaste activa worden geactiveerd en afgeschreven. De afschrijving is voor kantoorinventaris 10% en voor computerapparatuur 33,33%. In het jaar van aanschaf wordt naar rato afgeschreven.

De landerijen zijn in 2018 opnieuw getaxeerd. Dit wordt om de vier jaar herhaald.

Met aandelen in onroerendgoedfondsen wordt op gelijke wijze omgegaan als met de aandelen opgenomen onder de effecten.

De vaste activa bestaan uit het pand Herengracht 218-220 (gewaardeerd tegen € 900.000) en (computer)apparatuur. Voor de antieke meubelen, het antieke zilver en de schilderijen zijn geen waarden opgenomen.

De opbrengsten van het M.L. Frohn Fonds worden aangewend voor intergenerationele projecten; dit binnen het kader van de doelstellingen van Het Maagdenhuis.

Staat van Baten en Lasten 2018 en 2017

	Realisatie 2018	Begroot 2018	Realisatie 2017
	€		
BATEN			
Directe beleggingsopbrengsten	846.102	942.000	890.075
Baten programma's	129.550	0	380.000
Bijdragen in giftenadministratie	91.979	86.867	75.005
LSTA	0	0	307.420
Ontvangen baten onderverhuur	137.241	49.495	27.472
Overige baten	4.446.757	0	0
Totaal baten	5.651.629	1.078.362	1.679.972
LASTEN			
Toekenningen	1.143.849	1.105.360	1.780.397
Uitvoering giftenadministratie	299.659	282.534	223.571
Bestuur, algemene kosten en museum	368.111	409.506	423.033
LSTA	0	0	304.398
Huisvesting projecten van derden	6.879	6.815	7.026
Totaal lasten	1.818.498	1.804.215	2.738.425
Operationeel resultaat	3.833.131	-725.853	-1.058.453
Indirecte beleggingsopbrengsten	91.074	0	1.914.598
Resultaat	3.924.205	-725.853	856.145
Het resultaat is onttrokken (-) of toegevoegd (+) aan:			
Kernvermogen	1.643.786	-725.853	1.055.679
Bestemmingsfonds	2.128.391	0	0
Bestemmingsreserve doelstelling	200.353	0	-121.121
Bestemmingsreserve juridische kosten	-22.430	0	-84.161
Bestemmingsreserve financiering materiële vaste activa	-2.226	0	-14.704
M.L. Frohn Fonds	-23.669	0	20.452
Totaal	3.924.205	-725.853	856.145

Grondslagen voor de resultaatbepaling en bepaling van het giftenbudget

Bij de bepaling van het resultaat zijn, voor zover niet anders is vermeld, de aan het boekjaar toe te rekenen baten en lasten opgenomen. De personele en materiële kosten worden op basis van integrale kostprijs toegerekend aan de diverse activiteiten van Het Maagdenhuis.

De activiteiten van Het Maagdenhuis worden voor een belangrijk deel gefinancierd uit eigen middelen. Om dit mogelijk te maken wordt een kernvermogen in stand gehouden.

Jaarlijks wordt een budget beschikbaar gesteld voor de exploitatie en de giftenverstrekking ter grootte van 4% van het kernvermogen.

Beleggingsbeleid

Het Maagdenhuis heeft door de eeuwen heen belegd in onroerende zaken, zowel huizen als boerderijen. Thans bestaat het onroerend goed bezit uit het kantoor aan de Herengracht, een twintigtal wooneenheden in Maastricht, verkregen door een schenking van de Stichting Centrum Ontmoeting der Volkeren en 329 ha. landbouwgrond. De gebouwen, die op deze gronden staan, zijn eigendom van onze pachters.

In onze visie is beleggen in landbouwgrond een zinnige component in het vermogensbeheer. Over een reeks van jaren gemeten, hebben de landerijen een goed rendement opgeleverd. Op dit moment bestaat 25,0 % (2017: 22,3%) van de vaste activa uit landbouwgronden. Hoewel het beleid in principe op de lange termijn is gericht, kopen en verkopen wij als het moment opportuun is. In 2013 heeft het bestuur besloten de beleggingen in landerijen niet alleen te handhaven, maar als zich een gunstige gelegenheid voordoet, ook licht uit te breiden. In 2018 waren er geen aankopen.

Het pand aan de Herengracht wordt gedeeltelijk verhuurd aan voor ons relevante, maatschappelijke organisaties, deels tegen marktcondities, deels tegen gereduceerde tarieven aan kleine of startende organisaties

De effectenportefeuille wordt professioneel beheerd door Insinger Gillissen Bankiers (zakelijke waarden en een klein deel van de vastrentende waarden) en A.S.R. (het grootste deel van de vastrentende waarden). Voor de verschillende componenten zijn afspraken gemaakt voor wat betreft de weging. Hier is onderscheid gemaakt tussen een strategische en een tactische verdeling. De strategische verdeling is die welke het bestuur op langere termijn het meest gewenst acht. De tactische stelt de marges vast waarbinnen de vermogensbeheerder moet blijven als hij inspeelt op zijn marktgevoel.

Per balansdatum is de positie binnen de richtlijnen, zoals vastgesteld in het beleggingsstatuut d.d. 13 december 2016.

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
Onroerend goed	15.639.000	10.704.856
Vastrentende waarden	17.155.913	17.564.825
Zakelijke waarden en deelnemingen	15.293.450	18.687.749
Totaal beleggingen	48.068.363	46.957.430

Controleverklaring

6. Samenstelling, bestuur, commissies en bureau

(per 31 december 2018)

Bestuur

Jhr. ir. T.W.M. van Meeuwen, voorzitter
Dhr. mr. drs. E. Chr. Verbeek, penningmeester
Jhr. drs. I.S. van Lidth de Jeude, secretaris
Mevr. M. van Gelderen
Dhr. R. Piera

Giftencommissie (alle werkgebieden)

Jhr. drs. I.S. van Lidth de Jeude, voorzitter
Dr. J.N. Breetvelt (namens landenteam Afrika)
Mw. M. van Gelderen (namens landenteam Suriname)
Dhr. T.J.M. de Jong (namens landenteam Nederland)
Mw. drs. A.L. van de Roemer, (namens landenteam Marokko)
Jhr. ir. T.W.M. van Meeuwen
Mw. C. Mittendorff (onafhankelijke deskundige)
Mw. mr. S.Th.E. Plusquin (namens Brentano)
Mr. T.P. Wassink (namens Brentano)

Landenteam Nederland

Jhr. drs. I.S. van Lidth de Jeude, voorzitter
Dhr. T.J.M. de Jong, landencoördinator
Mw. G. Boshuis, beleidsmedewerker
Mw. I. van Keulen, beleidsmedewerker
De heer R. Piera
Dhr. A.B.M. Oomen (namens Brentano)
Mw. L. Polder

Landenteam Suriname

Mw. M. van Gelderen, voorzitter
Dhr. T.J.M. de Jong, landencoördinator
Mw. drs. A.L. van de Roemer, beleidsmedewerker
Mw. E. de Smet, beleidsmedewerker
Mw. A.A. Smit (namens Brentano)

Landenteam Marokko

Jhr. ir. T.W.M. van Meeuwen, voorzitter
Mw. drs. A.L. van de Roemer, landencoördinator
Mw. N. Aabid, beleidsmedewerker
Mw. mr. S.Th.E. Plusquin, (namens Brentano)
De heer M. Semlali

Landenteam Afrika

Jhr. ir. T.W.M. van Meeuwen, voorzitter
Dr. J.N. Breetvelt, landencoördinator
Mw. drs. A.L. van de Roemer, beleidsmedewerker

Medewerkers

Dhr. T.J.M. de Jong, directeur	(26 upw)
Mevr. J.S.M. Damsma, bestuurssecretaris	(16 upw)
Dhr. P. van den Berg, financieel adm. medewerker	(20 upw)
Mevr. G. Boshuis, beleidsmedewerker ouderen Nederland	(34 upw)
Mevr. drs. I. van Keulen, beleidsmedewerker Nederland	(24 upw)
Mevr. drs. A.L. van de Roemer, chef de bureau/ beleidsmedewerker buitenland	(28 upw)
Mevr. M. Klos-Rouwendaal, ouderenadviseur oud wezen	(14 upw)
Mevr. M.R. Visser, notuliste t.b.v. programmacommissies, medewerker secretariaat	(24 upw)
Mevr. E. de Smet, Msc, projectadviseur Suriname, beleidsmede- Werker Nederland	(28 upw)
Dhr. P.A.M. de Milt, landenvertegenwoordiger in Senegal	(32 upw)
Mevr. K. Adigo landenvertegenwoordiger in Togo	(30 upw)
Mevr. N. Aabid, projectmedewerker Woonsaem en Marokko	(24 upw)
Dhr. M.M. Gravemaker, medewerker automatisering	(4 upw)
Dhr. A.J. van der Kluft, huishoudelijke dienst	(6 upw)
Mevr. C. van der Kluft, gastvrouw, huishoudelijke dienst	(36 upw)
Mevr. N. Essalhi, administratief medewerker	(oproepkr.)

Binnenkant cover:

Jaarverslag 2018

Foto's en illustraties: archief van Stichting het R.C. Maagdenhuis

Tekst: T.J.M. (Titus) de Jong

Grafische vormgeving:**XXX NOG INVULLEN**

Druk:**XXX NOG INVULLEN**

Stichting Het R.C. Maagdenhuis

Herengracht 220

NL-1016 BT Amsterdam

E-mail: info@maagdenhuis.nl

Website: www.maagdenhuis.nl